

směru jest souhlasiti s komentářem Dra Neumanna k § 42 j. n. (třetí vydání z roku 1914 str. 139), který rovněž přiznává ministerstvu spravedlnosti právo k návrhu. Ježto jsou tu všechny předpoklady § 42 druhý odstavec j. n., bylo rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 10282.

Při tuzemské representaci cizozemské firmy (akciové společnosti) mohou býti zapsáni jen representanti, nikoliv však osoby náležející k představenstvu cizozemské společnosti.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1930, R I 789/30).

Opověď tuzemské representace vídeňské akciové společnosti, by byli zapsáni členové představenstva vídeňské společnosti, rejstříkový soud zamítl, ježto podle cís. nař. čís. 127/1865 ř. zák. tuzemskou representaci cizozemské akciové společnosti zastupují v tuzemsku výhradně schválení tuzemští representanti nebo prokuristé jimi v tuzemsku jmenovaní. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Zápis členů představenstva vídeňské společnosti právem byl zamítnut, ježto při tuzemské representaci cizozemské firmy mohou býti zapsáni podle článku IV. nař. ze dne 29. listopadu 1865 číslo 127 ř. zák. jen representanti, nikoli však osoby náležející k představenstvu cizozemské společnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, neshledav podmínek § 16 nesp. říz.

Čís. 10283.

Zjištění platnosti (neplatnosti) právního poměru vyplývajícího z úmluvy jest předurčující povahy pro druhou část žalobní prosby, pro platnost (neplatnost) hranic.

V žalobní prosbě, by smlouva byla prohlášena za neplatnou, jest vtomně obsažena i prosba, by byla prohlášena za neplatnou proti žalobci.

Spoluvlastník nemovitosti nebyl bez zvláštní píné moci oprávněn směniti hmotnou část pozemku. Spoluvlastníku přísluší vlastnická žaloba proti třetí osobě, jež mu o své újmě zadržuje pozemek (jeho část).

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1930, Rv I 1587/29).

Žalobkyně domáhala se na manželích J-ových, by bylo uznáno právem: 1. Zjišťuje se ve smyslu § 236 c. ř. s., že úmluva, jež se o úpravě hranic mezi pozemky č. kat. 203 role na straně jedné a č. kat. 204 a 205 na straně druhé stala v roce 1924 mezi Janem D-em, spoluvlastníkem pozemku č. kat. 203 role a inž. Josefem Š-em, jest neplatná a neplatné je také upravení hranic tak, jak bylo provedeno. 2. Žalovaná strana jest povinna se stranou žalující uvésti hranici pozemku č. kat. 203 role a č.

kat. 205 role do stavu, v němž byla před úpravou provedenou inž. Josefem Š-em. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. V dovolání napadla žalobkyně rozsudek odvolacího soudu jen potud, pokud jím byla zamítnuta žalobní prosba ad 1. Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu v odstavci prvním s tím obmezením, že smlouva tam zmíněná jest neplatnou proti žalobkyni.

Důvody:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu jen potud, pokud jím byla zamítnuta část žalobní prosby uvedená v prvním odstavci žalobního návrhu a to z důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čis. 4 c. ř. s.). Zamítnutí druhé části žalobní prosby, uvedené v odstavci druhém žalobního návrhu, jak vysloveno bylo soudem odvolacím, napadeno nebylo a zůstává tudíž netknuto. Dovolání nelze upřít oprávnění. Především nelze sdíleti názor odvolacího soudu, že žalobkyně nemá právní zájem na smlouvě sjednané mezi jejím manželem Janem D-em a inž. Josefem Š-em, ježto prý se jí netýká, nýbrž jen smluvních stran. Opak tohoto úsudku vyplývá již z toho, že na základě oné smlouvy byla v mapě knihovní zakreslena a ve skutečnosti změnou hranic pozemků čis. kat. 203 a 205 provedena směna částí těchto pozemků, a to, jak bylo nižšími soudy zjištěno, bez souhlasu a bez součinnosti žalobkyně, proti dosavadnímu užívacímu stavu, čímž bylo zasáhnuto do vlastnické sféry dovolatelky jako spoluvlastnice pozemku čis. kat. 203, tak že od té doby žalovaná strana užívá částečně tohoto pozemku. Zjištění platnosti nebo neplatnosti úmluvy, právního poměru vyplývajících z úmluvy, jest povahy předurčující pro druhou část žalobní prosby, pro platnost či neplatnost úpravy hranic, jak byla na základě smlouvy do knihovní mapy zakreslena a v přírodě na pozemcích čis. kat. 203 a 205 provedena, a mohla tudíž žalobkyně právem podle § 236 c. ř. s. žádati, by byla zjištěna platnost či neplatnost této smlouvy, aniž potřebovala prokazovati podmínky žaloby určovací podle § 228 c. ř. s. Jest sice správným názor odvolacího soudu, že žalobkyně, nejsouc samojediná smluvní stranou, není oprávněna žádati uznání naprosté (absolutní) neplatnosti smlouvy, nýbrž jen, by byla uznána její bezúčinnost proti její osobě (neplatnost relativní). Tím není však nic pro žalovaného získáno, neboť v žalobní prosbě, by smlouva byla prohlášena za neplatnou (vůbec), jest vtomně i prosba, by byla uznána za neplatnou proti ní, a v tom směru bylo podle § 406 c. ř. s. žalobě vyhověti aspoň v tomto omezeném rozsahu. Jinak jest však přisvědčiti prvnímu soudu, že Jan D., jsa spoluvlastníkem pozemku čis. kat. 203 jen co do polovice, nebyl, jak správně uznal první soud, oprávněn bez zvláštní plné moci podle § 1008 obč. zák. směnit hmotnou část pozemku čis. kat. 203 ve výměře 584 m² bez souhlasu a zmocnění žalobkyně jako druhé spoluvlastnice za hmotnou část pozemku čis. kat. 205 ve výměře 624 m², neboť jeden spoluvlastník nemůže bez souhlasu druhého nakládati ani s nejmenší hmotnou částí

společného pozemku (§§ 828, 829 a 361 obč. zák.), nemá tudíž jednostranné nakládání jedním ze spoluvlastníků účinku proti druhému spoluvlastníku, leč, že by spoluvlastník směňoval neb zcizoval jen svůj ideální podíl, s nímž ovšem nesmí nakládati neomezeně, ale o to zde nejde. Přísluší-li spoluvlastníku žaloba vlastnická podle §§ 366 a 369 obč. zák. proti spoluvlastníku, když mu zadržuje jeho věc buď zcela neb z části (partiální evikce), tím spíše přísluší spoluvlastníku samostatná žaloba vlastnická i proti třetím osobám, jež mu o své újmě pozemek nebo jeho část zadržují (vindikace) a proto přísluší i žalobkyni jako spoluvlastnici pozemku čís. kat. 203 žalobní nárok, by bylo uznáno, že novým rozhraničením pozemků čís. kat. 203 a 205 i v přírodě i na pozemkové mapě bylo neoprávněně zasáhnuto do jejího práva vlastnického odejmutím a zadržováním částice jejího pozemku, a že rozhraničení takto provedené jest neplatné. Byla-li takto právem uznána relativní neplatnost směnné smlouvy proti žalobkyni, nebylo potřebí zabývat se též další otázkou, zda smlouva byla též neplatnou proti nezvěstnému Aloisu J-ovi vzhledem k tomu, že se podle tvrzení žalobkyně nedostávalo jeho zástupci inž. Š-ovi řádného zmocnění podle § 1008 obč. zák. a zda nová úprava poměrů držebnostních a užívacích odpovídá svrchu smlouvě sjednané mezi Janem D-em a inž. Š-em. Názor žalované strany, že první odstavec žalobní prosby nemůže obstáti bez jejího druhého odstavce, poněvadž bez něho nemá významu, neobstojí, neboť stačí po rozumu § 236 c. ř. s., že jest předurčující, jak svrchu bylo doloženo; může-li v tom případě žalobce určení neplatnosti smlouvy žádati za sporu, mohl tak tím spíše učiniti v žalobě samé. Toto určení neplatnosti smlouvy není bez významu pro žalující stranu, i když zamítnut byl druhý odstavec žalobní prosby, neboť stane-li se pravoplatným výrok o neplatnosti smlouvy a nového rozhraničení, může se žalobkyně na jeho základě domáhati důsledků z toho plynoucích, obnovení starých hranic pozemků v těch částech, které a pokud následkem neplatné smlouvy byly směněny. Nelze přisvědčiti dovolací odpovědi, že žalobní žádání v prvním odstavci jest neurčité. Stačí, že ohledně smlouvy bylo uvedeno, v kterém roce, mezi kterými osobami byla sjednána a kterých pozemků se týkala a že úprava hranic na jejím základě provedená jest neplatnou, neboť mezi stranami nemůže býti pochybnosti o tom, o kterou úpravu jde, ana jen jedna úprava na základě smlouvy byla provedena a úprava ta dosud nebyla odstraněna, neboť, jak nesporno, nestalo se dosud navrácení v předešlý stav. Právem proto první soud vyhověl prvnímu odstavci žalobní prosby, ovšem měl tak učiniti, pokud jde o neplatnost smlouvy s omezením na žalobkyni, kterémužto hledisku bylo však vyhověno doplňkem ve výroku rozsudečném, jak se stalo.

Čís. 10284.

Ručení důvěrnické společnosti za škodu, dána-li nesprávná rada v tom směru, že převod nemovitostí jest účasten osvobození od poplatků ve smyslu § 38 (2) zákona ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb.